

Dünya Enerji Görünümü

Sayı: 35

17-24 Haziran 2013

Bu rapor; Enerji İşleri Genel Müdürlüğü, Enerji Politikaları ve Stratejileri Dairesi Başkanlığı Personeli tarafından hazırlanmış olup, haberler ilgili kaynakların özetidir.

Dilek AĞRI

Avrupa Birliği Ülkeleri Enerji Görünümü

Sinem ÇAYNAK

Amerikalar&Asya&Pasifik Enerji Görünümü

Feyyaz ŞİMŞEK

Rusya ve Hazar Bölgesi Enerji Görünümü

Barış İLTER
Ali GÜLMEZ

Orta Doğu ve Kuzey Afrika Enerji Görünümü

Ali GÜLMEZ

Think – Tank Kuruluşları

Avrupa Birliği Ülkeleri Enerji Görünümü

➤ **AVRUPA BİRLİĞİ:** AB liderleri% 100 yenilenebilir enerji hedefini benimseme çağrısı yaptılar. İklim ve Enerji Politikası Sorumlusu Anna Leireiter, Norveç ve İzlanda'nın zaten %100 yenilenebilir enerji ile çalıştıklarını diğer Avrupa ülkelerinin de yenilenebilir için hazır olduklarını belirtmiştir. Leireiter'in açıklamalarına göre, Danimarka enerjisinin %45'ini (%30 rüzgâr, %15 biokütle) yenilenebilir kaynaklardan sağlamakta olup, buna rağmen 2050 yılı için ısıtma, ulaşım ve elektrik sektörlerinde %100 yenilenebilirli hedefleyen tek Avrupa ülkesidir.

<http://www.rtcc.org/eu-leaders-urged-to-adopt-100-renewable-energy-target/>

➤ **ALMANYA:** Reneweconomy'de yer alan habere göre, Eylül ayındaki seçimlerin ardından eğer Angela Merkel tekrar iktidara gelirse, Almanya yenilenebilir enerji altyapısı desteğini sınırlandıran son Avrupa ülkesi olabileceği yer almaktadır. Özellikle Avrupa'daki kötü ekonomik ortamın içinde mevcut olan bir dizi yenilenebilir enerji sübvansiyonlarının azaltılması ya da yenilenebilir enerji projelerinden vergi geliri elde edilmesi planlanmaktadır. Almanya'da elektrik üretiminde yenilenebilir enerjinin payı geçen birkaç yılda sürekli artış göstermiş olup, Eurostat'ın mevcut verilerine göre, 2011 yılında tüketilen toplam elektriğin % 20'si yenilenebilir enerji kaynaklarından sağlanmıştır.

<http://reneweconomy.com.au/2013/german-renewable-energy-subsidies-set-to-be-cut-post-election-73639>

<http://www.platts.com/RSSFeedDetailedNews/RSSFeed/ElectricPower/26030823>

➤ **BİRLEŞİK KRALLIK:** Şu anda işletmede 3,4 GW kurulu güce sahip olan İngiltere'nin off-shore rüzgâr sahalarındaki elektrik üretimi bir önceki yıl ile kıyaslandığında % 46'lık bir artış ile 2012 yılında 7,5 TWh'a ulaşmıştır. İngiltere'de şu an içinde Teeside ve Lincs'in de yer aldığı yapım aşamasında olan dört proje mevcuttur. Bu projeler birlikte 1,3 GW'lık kurulu gücü temsil etmekte olup, bununla birlikte dört projenin en büyüğü 576 MW gücünde, RWE'nin Kuzey Galler kıyılarındaki Gynt y Mor projesidir. Toplamda 429 MW olan ve inşaata başlama için hazır diğer iki proje -Westermost Rough ve Humber Gateway- onaylanmış, ancak diğer projelerin nihai yatırım kararları henüz kararlaştırılmamıştır.

<http://www.windpowermonthly.com/article/1186966/uk-offshore-electricity-production-hits-75twh>

➤ **POLONYA:** Ernst & Young tarafından, Polonya'nın Rüzgâr Enerjisi Birliği için hazırlanan raporunda, Polonya'nın deniz türbinlerini 2025 yılına kadar inşa etmesi koşuluyla, off-shore rüzgâr enerji programında 6 GW'lık genişleme sağlanabileceğine yer verilmiştir. Őu anda ülkenin 2020 yılına kadar off-shore rüzgâr enerjisi hedefi 500 MW olmasına rağmen, Polonya Rüzgâr Enerjisi Birliği (PWEA) Başkanı Wojciech Cetnarski, bu konuda ülke potansiyelinin çok daha yüksek olduğundan bahsetmiştir. Zaten Ernst & Young uzmanları da ülkenin off-shore rüzgâr enerjisi alanında gelişmesi için çok iyi doğal koşulların olduğunu ayrıca ülkenin gerekli teknoloji potansiyeline de sahip olduğunu belirtmişlerdir.

<http://www.energytribune.com/77745/poland-could-generate-6-gw-from-offshore-wind-energy#sthash.UAV0wsEe.dpbs>

Amerikalılar & Asya & Pasifik Enerji Görünümü

➤ **ÇİN:** Avrupa Birliği tarafından güneş panellerine uygulanan 15 milyar dolara ulaşan vergiler ve dayatılan cezalardan kaçınmak için Çinli üreticilerin çözüm arayışında olduğu kaydediliyor. Bazı Çinli şirketlerin üretimlerini yurt dışına kaydırmayı planladığı, bu kapsamda Güney Afrika, Suudi Arabistan ve Türkiye'de üretim yapmak için araştırma yaptıkları belirtiliyor. Çin ve AB arasında artan ticari gerginliğin, AB Komisyonu istatistiklerine göre geçen yıl 434 milyar Euro tutarındaki olan ihracat ve ithalat faaliyetleri açısından tehdit olduğu kaydediliyor.

<http://www.businessweek.com/news/2013-06-23/china-moves-production-overseas-to-avoid-eu-solar-duties-energy>

➤ **HİNDİSTAN-IRAK:** Sürdürülebilir ekonomik büyümenin sağlanmasına yönelik olarak enerji güvenliğinin artırılmasına odaklanan Hindistan, Irak ile görüşmelerini sürdürüyor. Geçtiğimiz hafta Hindistan Dışişleri Bakanı Salman Hürşit'in, Irak'ın üst düzey temsilcileri ile görüştüğü ve görüşmelerin en önemli gündem maddesinin, Asya'nın en büyük üçüncü ekonomisi olan Hindistan'a kritik petrol arzı konusu olduğu belirtiliyor. Önemli petrol üreticisi ülkeler arasında bulunan ve gelirlerinin tamamına yakınına petrolden karşılayan Irak'ın halen 2.6 milyon varil/gün petrol ihracatı yaptığı ve 2017 yılında genel üretimin 9 milyon varile çıkarmayı hedeflediği kaydediliyor.

<http://www.chinapost.com.tw/international/middle-east/2013/06/21/381733/India-pushes.htm>

➤ **BREZİLYA-ÇİN:** Brezilya merkezli petrol şirketi Petrobras'ın, Maranhao eyaletinde ortak bir rafineri projesine yönelik fizibilite çalışması yürütmek üzere Çin şirketi Sinopec ile niyet mektubu imzaladığı açıklandı. 20 milyar değerindeki söz konusu Premium 1 Rafinerisi'nin günde 300.000 varil işleme kapasitesine sahip olduğu ve kapasitesinin 2020 yılında 600.000 varil/gün'e çıkarılmasının öngörüldüğü kaydediliyor. Petrobras'ın ikinci bir rafineri için Koreli GSS Holding ile ortak fizibilite çalışması yapmayı planladığı belirtiliyor.

<http://refiningandpetrochemicals.energy-business-review.com/news/petrobras-sinopec-sign-agreement-for-premium-1-refinery-project-in-brazil-200613>

➤ **ABD:** Başkan Obama'nın önemle üzerinde durduğu iklim değişikliğinin önlenmesi konusunda, enerji verimliliğinin artırılması ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı konusunda gerekli tedbirlerin alınması için ülke genelinde belediyeler arasında işbirliği sağlanacak. Washington, Iowa, Des Moines, Santa Barbara ve Kaliforniya gibi çeşitli bölgelerdeki belediyeler tarafından yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması ve enerji verimli binaların yapılmasına ilişkin hedefler içeren planlar yayımlandı. El Paso Belediye Başkanı tarafından yapılan açıklamada, LNG yakıtlı otobüsler, çatı tipi güneş panelleri ve enerji verimli binalar için 100 milyon dolar harcandığını kaydedildi.

<http://www.reuters.com/article/2013/06/17/usa-mayors-resilience-idUSL2N0ET1F020130617>

Rusya ve Hazar Bölgesi Enerji Görünümü

➤ **RUSYA:** Dünyanın en büyük enerji ihracatçısı Rusya'nın, yurt dışına petrol sevkiyatını muhtemelen 1 Temmuz'da en fazla yüzde 2,8 oranında arttırmasının ardından, Urallar'da ham petrol fiyatları yükselecek. Maliye Bakanlığı petrol fiyatı verilerine dayanarak, Bloomberg hesaplamalarına göre, standart ihracat vergisinin bir tonu bu ay 359,30 dolardan 369,20 dolara çıkabilir ya da varil başına yaklaşık 50,37 dolar artabilir. Enerji Bakanlığı verilere göre üretim, Mayıs ayında günde 10,48 milyon varille Sovyet rejimi sonrası gerçekleşen en yüksek üretim seviyesine yaklaştı. Petrol ve gaz Rusya'nın bütçe gelirinin yaklaşık yarısını oluşturuyor.

<http://www.businessweek.com/news/2013-06-17/russia-s-oil-duty-set-to-increase-2-dot-8-percent-in-july-after-urals-rose>

➤ **RUSYA-ABD:** Küresel gaz piyasalarına hakim olan Rusya'nın, ABD şeyl devriminin farkına varması biraz zaman aldı. Ancak devlet doğalgaz tekeli (Gazprom), şimdi Asya'nın gaz alıcılarına ulaşmak için yeteneklerini genişletmeye çalışıyor. Gazprom'un on yıldan fazladır doğu Sibiryaya üzerinden Rus Pasifik kıyılarına doğru planladığı bir boru hattı inşaatı projesi, ancak şimdi uygulama aşamasına taşınmıyor. Gazprom Ekim'de, Sibiryaya enerji projesini görkemli bir şekilde başlatmaya hazırlanıyor. 4.000 km uzunluğundaki boru hattının en geç 2016 yılında, Vladivostok limanındaki yeni sıvılaştırılmış doğal gaz ihracat terminaline gaz sunmak için hazır olacağı söylendi. Ayrıca Çin'e de tali bir boru hattı eklenebilir. ABD şeyl patlaması sayesinde, gaz küresel piyasalarda daha bol miktarda bulunabilecek. Diğer yandan bir başka sorun da hiç beklenmeyen bir yerden geliyor ve Rusya'nın iddialı bağımsız üreticileri giderek Gazprom'un gaz ihracat tekelinin sona ermesini talep ediyorlar.

<http://www.ft.com/cms/s/0/1c78f41a-cf62-11e2-a050-00144feab7de.html#axzz2WamXNcfl>

➤ **RUSYA-ERMENİSTAN:** Ermenistan, Rus gaz devine hisse satacak...

Ermeni hükümeti, Ermenistan'a teslim edilen Rus doğal gazının son zamanlardaki artan fiyatlarını sübvansiyon edebilmek için, iç gaz dağıtım şebekesinin kalan yüzde 20 payını Gazprom'a satmaya hazır görünüyor. Bu durum, Rus enerji devi şirketinin başkanı Alexey Miller ile Ermenistan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Armen Movsisyan'ın geçen pazartesi günü Moskova'daki görüşmesinde saptandı. Müzakereler sırasında Ermeni tüketiciler için Rus gazı fiyatlandırması tüm yönleriyle tartışıldı. Ermeni yetkililer, Erivan'ın sübvansiyonu finanse edebilmek için Rus hibesi aramakta olduğunu söyledi. Ancak şu ana kadar bu düzenlemeyle ilgili

hiçbir bilgi verilmedi. Ermeni Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Salı günkü Gazprom raporu hakkında yorum yapmayı reddetti.

<http://asbarez.com/110727/armenia-to-sell-shares-to-russian-gas-giant/>

➤ **RUSYA-İRAN:** Rusya ile İran arasında ters petrol takası üzerine müzakere yok... İran Petrol Bakanlığı Sözcüsü Alireza Nikzad-Rahbar geçen çarşamba günü, bugüne kadar Rusya'ya yapılan İran ham petrol satışı ile ilgili, İran ve Rusya arasında görüşmeler ve düzenlemelerin olduğunu belirtti. Ancak Bakanlık sözcüsü, güney-kuzey tersine petrol takasının gerekli teknik altyapı eksikliği nedeniyle imkansız olduğunu sözlerine ekledi. Rusya ile İran'ın, güney petrolünü Hazar Denizi'ne taşımak için bir ters takas formülü kurmasıyla ilgili görüşmeleri oldu. Böylece Rus tankerlerinin yakın petrol terminallerine gitmesi mümkün olacaktı. İran Orta Asya ülkelerinden ithal ettiği petrolü, Basra Körfezi'ndeki potansiyel alıcılara teslimattan önce Tahran ve Tebriz petrol rafinerilerinde rafine ediyor.

<http://www.energytribune.com/77841/no-negotiations-over-iran-reverse-oil-swap-with-russia#sthash.ZwZ3sMVE.dpbs>

➤ **RUSYA:** Rusya'nın Timchenko haritaları Asya gaz pazarına iki yönlü sürülüyor... Rus işadamı Gennady Timchenko geçen perşembe günü, Rusya'nın deniz yoluyla taşınan petrolünün yüzde yirmisini taşıyan uluslararası bir hammadde ve ticaret şirketi olan Gunvor ve üretici Novatek ile birlikte, devlet kontrolündeki gaz devi Gazprom'un ihracat tekelindeki Asya'nın zorlu gaz pazarına atılmak için planlarını tamamladılar. Gazprom'un özel ihracat ayrıcalığını kaldırmak için stratejik olarak önce Kremlin'e ihtiyaç var. Daha sonra Novatek'in Çinli ortağı kuzeybatı Sibirya'nın Yamal yarımadasında sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) projesi geliştirmek için işe dahil olabilir. Timchenko, LNG pazarında zaten büyük bir oyuncu olan güçlü enerji tüccarı Gunvor ile Yamal yarımadasından çıktı alacaklarını, aynı zamanda diğer pazarlarda Çin firmaları ile işbirliğini daha fazla ilerletebileceklerini söyledi.

<http://www.reuters.com/article/2013/06/20/russia-timchenko-idUSL5N0EW3E420130620>

Orta Doğu & Kuzey Afrika Enerji Görünümü

➤ **SUUDİ ARABİSTAN:** Suudi Arabistan ve Güney Koreli yetkililer Pazartesi günü yaptıkları toplantı ile nükleer enerji konusunda bağlantılarının kuvvetlendirilmesini hedeflediklerini belirttiler. Güney Kore Enerji Bakanı Yoon Sang-jick, Güney Kore'nin nükleer santraller konusunda gelişen teknolojisinin Suudi Arabistan'ın yapmayı düşündüğü nükleer enerji santrallerinde büyük katkı sağlayabileceğini belirtti. Suudi Arabistan enerji karışımı oluşturmak için 2032 yılına kadar 16 nükleer reaktör yapmayı hedefliyor.

<http://www.globalpost.com/dispatch/news/yonhap-news-agency/130623/s-korea-saudi-arabia-seek-boost-cooperation-nuclear-energy>

➤ **İRAN:** İran'ın yeni Başbakanı Hasan Ruhani Pazartesi günü yaptığı açıklama ile İran halkının nükleer enerji hakkının olduğunu belirtti. İlk açıklamasında ABD'nin müdahalelerini durdurması halinde ülkesinin nükleer enerji konusunda görüşmelere hazır olduğunu belirtmişti.

<http://www.turkishweekly.net/news/151917/iran-39-s-new-president-defends-right-to-nuclear-energy.html>

➤ **İSRAİL:** İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu Çarşamba günü ülkenin rezervlerinin %40'ının ihraç edilebileceğini söyledi. Netanyahu ülkenin rezervlerinin %60'ının ülkenin doğalgaz ihtiyacını 25 yıl karşılayabileceğini belirtti. Başbakan, doğanın hediyesi olarak adlandırdığı doğalgazın ihraç gelirlerinin %60'ının alınması ile 20 yıl boyunca ülkeye 60 milyar dolarlık katkı sağlayacağını belirtti.

<http://www.jpost.com/Enviro-Tech/Netanyahu-announces-40-percent-of-natural-gas-reserves-to-be-exported-317075>

➤ **LİBYA:** Libya'nın Elektrik Bakanı Ali Muhirig, enerjinin sorumlu kullanılması konusunda kamu bilincini artırmak zorunda olduklarını belirtti. Libya'da yazın başlamasıyla birlikte yüksek sıcaklıklardan dolayı enerji talebinde artış bekleniyor. Petrol ve doğal gaz kaynakları ekonomik olarak kullanılmazsa ihracat kötü yönde etkilenir ve bu durumda diğer sektörlere yapılabilecek yatırımlar sekteye uğrayarak, ülke kaynakları israf edilmiş olur. Bu bağlamda Muhairig, Bakanlığın ihtiyatlı enerji kullanımını teşvik etmek için bir bilinçlendirme kampanyası başlatacaklarını duyurdu. Bu kapsamda elektrik tarifelerinde bir ayarlama yapmak, elektriğin savurganca tüketimini caydırmak için en iyi yöntem olacakmış gibi gözüküyor.

<http://www.esi-africa.com/node/16491>

THINK- TANK KURULUSLARI

Brookings Institution (ABD)

<http://www.brookings.edu/blogs/the-avenue/posts/2013/06/12-electric-vehicle-energy-security-tennessee-saha>

ELEKTRİKLİ ARAÇLARIN ENERJİ GÜVENLİĞİNİ SAĞLAMAK İÇİN OTOYOL YAPIMI:

TENNESSEE ELEKTRİKLİ ARAÇ PROJESİ

Tesla Motors'un elektrikli araçlarda elde ettiği büyük başarı hikayesine rağmen durum "tavuk-yumurta" ikileminden çıkamamış gözükmektedir. Elektrikli araçların büyük ölçüde pazarda yer alabilmesi için şarj istasyonuna ihtiyaç duyulmakta, bunun gerçekleşmesi için yatırımını kazanca dönüştürmek isteyen yatırımcılarında gerekli satışı sağlamaları için yollarda daha fazla elektrikli aracı görmesi gerekmektedir.

Bu ikilemi aşabilmek için Tennessee'da Enerji Departmanı (DOE) ve ECotality 230 milyon dolarlık bir devlet-özel ortaklığını hayata geçirmişlerdir. Bu yatırımcılar Ecotality'nin pazara girmesi için gerekli alt yapının sağlanması için şarj istasyonlarının hızlı bir şekilde yaygınlaşmasını sağlayacaklardır.

Tennessee'nin bu projede yer almasının birkaç sebebi bulunmaktadır. Bunlardan ilki elektrikli araçlar projesinin diğer alanlara göre daha geniş yer kaplamasıdır. Knoxville, Chattanooga, Nashville, Memphis ve diğer küçük kasabalar doğuda, batıda ve ortada yer almaktadır. Gerçekten de Tennessee de toplam 294 şarj istasyonu Nissan Leaf, Chevrolet Volt ve Ford Focus Electric modellerine hizmet vermektedir. En önemlisi de 425 millik bir güzergâhta şarj istasyonlarının hizmet vermesidir. Bu güzergâh ile sistem Tennessee'nin üçgeni olarak tanımlanan Knoxville, Nashville ve Chattanooga şehirlerini birbirine bağlamaktadır. Bu da aslında elektrikli araçların şarj edilmesi ile ülkenin büyük şehirleri birbirine bağlayan en büyük koridorunu oluşturmaktadır.

İlaveten Tennessee'nin elektrikli araç projesi büyük bir desteğe ve ortaklığa da sahne olmaktadır. Eyalet, yerel yönetim, bölgesel firmalar, elektrikte kamu hizmeti kuruluşu olan Tennessee Valley Authority (TVA), Oak Ridge Ulusal Laboratuvarı (ORNL) ve Nissan Kuzey Amerika sistemin geliştirilmesi için faaliyette bulunan firmalardır. Tennessee projesinin gelişimini desteklemek için Leaf ve Volt modellerin alınmasına 2,5 milyon dolar destek sağlamış, TVA, ORNL ve Elektrik Enerjisi Araştırma Enstitüsü ile birlikte güneş enerjisi destekli şarj istasyonları kurarak adını Smart Modal Area Recharge

Terminal (SMART) koyarak elektrik şebekesinde doğacak fazladan talebin azaltılmasını ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını sağlamışlardır. SMART istasyonlarının da kurulması ile Knoxville-Nashville-Chattanooga üçgeninde toplam 125 istasyon hizmet verir duruma gelmiştir.

Tennessee, ABD'nin elektrikli araç gelişiminde önemli bir test merkezi haline gelmektedir. Sadece birkaç eyalet elektrikli araçların gelişimine katkı sağlarken Tennessee bölgesel altyapısını oluşturmak için önemli yatırımlar gerçekleştirmektedir. Gerçekleştirilen yeniliklerin takip edilmesi ve bir veri kaynağı oluşturulması da aynı paralelde ilerlemektedir. Tennessee'nin bu şekilde gelişme destek sunması "tavuk-yumurta" ikileminden sistemi kurtararak birkaç yıla kadar elektrikli araçların ulusal anlamda yollarda yaygınlaşmasının yolunu açacaktır.